

خمسپاره، موشک و تجهیزات پرتاب موشکهای کوچک و بزرگ فعالیت دارد؛

۲. شرکت عربی - بریتانیایی صنایع نظامی؛ این شرکت در ۱۹۷۸ باهدف تولید سیستم موشکهای دور برد و فعالیت در زمینه صنایع الکترونیک تأسیس شد؛

۳. صنایع که در زمینه مونتاژ و تولید هواپیماهای کوچک و بخشی از لوازم یدکی جنگنده های روسی فعالیت دارد.

لازم بذکر است که مجتمع صنعتی عرب صنایع زیر در بر می گیرد:

۱. کارخانه مونتاژ موتور جت؛
۲. شرکت عربی - بریتانیایی سازنده هلیکوپتر؛

۳. شرکت عربی - بریتانیایی تعمیر موتور؛

۴. صنایع مربوط به تولید شناور و قایقهای موتوری و صنایع الکترونیک هوایی.

بررسی تحولات خاورمیانه

در کمیسیون روابط

خارجی مجلس نمایندگان

آمریکا

در ۱۴ ژوئن ۱۹۹۴ پلتنرو، معاون وزیر امور خارجه ایالات متحده آمریکا، از منطقه خلیج فارس دیدار کرد. او پس از این

دیدار در کمیسیون روابط خارجی مجلس نمایندگان آمریکا، آخرین تحولات خاورمیانه، روند صلح میان اعراب و اسرائیل، وضعیت تحریم عراق، خودمختاری نوار غزه و اریحا، وضعیت جنوب لبنان و ایران، ساختار امنیتی خلیج فارس و سیاست آمریکا در قبال مسائل فوق را مورد ارزیابی قرار داد. همچنین مشکلات مالی ایران و آمریکا برای نخستین بار، طی چند سال اخیر، و نیز وضعیت داخلی مصر و اختلافات اعضای شورای همکاری خلیج فارس را مورد بررسی قرار داد. اهم اظهارات پلتنرو و گفتگوهای طرح شده در این اجلاس به شرح زیر است:

ایران

معاون وزیر امور خارجه آمریکا خطاب به اعضای کمیسیون روابط خارجی اظهار داشت در حالی که اجلاس گروه ۷ در ژوئیه تشکیل خواهد شد، آمریکا تلاش خواهد کرد تا جبهه واحدی در مقابل ایران تشکیل دهد و مانند اجلاس گذشته بیانیه مشترکی را صادر کند. آمریکا علاقه مند است که قبل از آغاز اجلاس، با شرکت کشورهای ۷ و دیگر کشورها جلسه کارشناسی در مورد ایران تشکیل دهد. در حال حاضر، رابطه کوه شمالی با ایران برای آمریکا نگران کننده است. نگرانی آمریکا در سه زمینه است: ۱. تسلیحات استراتژیک؛ ۲. تکنولوژی دوگانه؛ ۳. جدول بندی جدید بدهی های ایران. اختلاف اساسی آمریکا با دوستانش در گروه ۷، در مورد

تکنولوژی دوگانه است. مذاکرات با این کشورها، بویژه ژاپن و آلمان، همچنان ادامه دارد، ولی هنوز به نتیجه مطلوب نرسیده است. آمریکا معتقد است که ایران در دسترسی به تسلیحات هسته ای مصمم می باشد. بعلاوه، ایران هنوز بلندپروازی خود برای حاکمیت بر منطقه و رفتار متجاوزانه در قبال همسایگانش دست برنداشته است. از این رو، آمریکا باید برای محدود ساختن توانایی ایران در تحقق هدفهایش از همه امکانات خود استفاده کند. هنوز در میان دولتهای طرف گفتگری آمریکا کسانی هستند که احساس می کنند امکان دارد در دولت ایران عناصر معتدل وجود داشته باشند، اما آمریکا مخالف چنین برداشتی است.

معاون وزیر امور خارجه آمریکا در پاسخ به اظهارات اخیر رئیس جمهور ایران در مورد تعهد آمریکا برای آزاد کردن اموال ایران در قبال آزادی گروگانها گفت: «اولاً آمریکا هیچ نوع تعهدی نداشته و هیچگونه موافقتی در بین نبوده است. ما بارها از طرف ایرانی ها شنیده ایم که ادعا کرده اند آمریکا سرمایه های آنها را نگاه داشته است. مسئله این گونه نیست. دعاوی حل نشده ای از سوی آمریکایی ها وجود دارد. همچنین از سوی ایرانی ها نیز در مورد برخی تجهیزات نظامی و قراردادهای لغو شده ادعاهایی وجود دارد که رویه ای برای حل نهایی آنها در نظر گرفته شد است؛ بجز این، سرمایه ای وجود ندارد که بتوان آنها را آزاد کرد. البته، ما همچنان برخی اقلام نظامی مورد

ادعای آنها را در اختیار داریم.»
در ادامه، همیلتون، رئیس کمیته روابط خارجی، از پلترو سؤالاتی به شرح زیر مطرح نمود:

همیلتون: ایران پول این تسلیحات را پرداخته است؟

پلترو: ایرانی ها چنین ادعا می کنند.
همیلتون: ولی ما ادعای آنها را تسکذیب می کنیم!

پلترو: من مطمئن نیستم که آیا ما ادعای آنها را تسکذیب می کنیم یا اینکه در مراددی آنها پرداخت کرده اند، اما این اقدام به عنوان یک حرکت قانونی از سوی رئیس جمهور صورت گرفته است.

همیلتون: در هر صورت به نظر شما غیر از آن دسته از تسلیحاتی که براساس قرارداد به آنها فروخته، ولی تحویل نداده ایم، آیا سرمایه دیگری از سوی ایرانی ها نزد آمریکا وجود دارد؟

پلترو: نزد آمریکا! خیر. البته، مقداری نزد کمیسیون ادعاها وجود دارد؟

همیلتون: آنها نزد چه کسی است؟
پلترو: من دقیقاً مطمئن نیستم که آنها در کجاست، ولی آنها مال ما نیست.

همیلتون: آن سرمایه ها ظاهراً در حال تولید درآمد هستند!

پلترو: بله درست است. لازم به ذکر است که در حدود ۶۰ ادعای خصوصی عمده و در حدود ۲۰ ادعای دولت علیه دولت همچنان حل نشده باقی مانده است. این ادعاها به میلیاردها دلار سرمایه مربوط می شود و بیش از حد مورد اختلاف است.

ایران از آمریکا برای عدم تحویل تسلیحات میلیاردها دلار و میلیاردها دلار دیگر بابت برنامه فروش نظامی خارجی آمریکا که در دوران شاه فعال بود، ادعای خسارت می کند. این مورد تقریباً ۱۱۰۰ قرارداد عمده و صدها هزار مورد معاملات فرعی می شود و ما در حال حاضر، به طور فعال مشغول دفاع از خود در برابر ادعاهای ایران هستیم.

همیلتون: بله، من نسبت به این ادعاها آگاه هستم. من قصد داشتم که به مسئله دارایی ها پردازم و آن طور که از اظهارات شما برمی آید، بجز قراردادهای نظامی که شما به آن اشاره کردید، دارایی های ایران در اختیار ما نیست. ما دارایی های آنها را مسدود نکرده ایم.

پلترو: ما دارایی های مسدود شده ای بجز آنچه ممکن است طی قرارداد دوجانبه بین ایران و آمریکا در اختیار کمیسیون دعوای قرار داشته باشد، در اختیار نداریم. ما هرچه داشتیم در اختیار دیوان دعوای قرار دادیم تا برای پرداخت آرای این دیوان پرداخت شود.

همیلتون: با این حساب، دیوان دعوای و یا به عبارت بهتر دیوان دعوای بین المللی دارایی های ایران را در اختیار دارد.

پلترو: صحیح است.

همیلتون: دارایی های مسدود شده.

پلترو: در حسابهای امانی (escrow accounts).

همیلتون: در حسابهای امانی، بسیار خوب. پس، آمریکا هیچگاه تعهد نکرد که آن دارایی ها را در ازای کمک ایران به آزادی

تعدادی گروگان در لبنان آزاد کند.

پلترو: بله، درست است. هرگز چنین تمهیدی وجود نداشته است.

در پاسخ به اظهارات معاون وزیر امور خارجه آمریکا، نمایندگی جمهوری اسلامی در سازمان ملل طی بیانیه ای مطبوعاتی اعلام کرد که به طور کلی اموال ایران در آمریکا بر سه گروه مشتمل است: ۱. اموال نظامی؛ ۲. اموال غیرنظامی؛ ۳. اموال دیپلماتیک.

آمریکا، برخلاف تعهداتش در بیانیه الجزایر، هنوز بخشی از این اموال را آزاد نکرده و همچنان در اختیار دارد. کما اینکه جمهوری اسلامی ایران به علت تخلف آمریکا از انجام تعهداتش به دیوان لاهه مراجعه کرده و طرح دعوی نموده که تحت رسیدگی است. بخشی از اموال نظامی مربوط به برنامه خریدهای نظامی حکومت سابق ایران از آمریکا است که پول آنها پرداخت شده و ارقام آن متعلق به ایران می باشد. همچنین بخشی دیگر، پس از پرداخت پول آن از سوی ایران، به دلیل عدم صدور مجوز خروج در آمریکا باقی است.

در بخش دیگری از بیانیه نمایندگی ایران آمده است که اظهارات پلترو مبنی بر اینکه دارایی های مسدود شده ایران در اختیار آمریکا نیست، نادرست می باشد؛ زیرا پولی که ایران پرداخته است (حدود ۴۰ میلیون دلار است) بابت حل و فصل دعوای کوچک بوده و این پول دیگر به ایران تعلق ندارد، بلکه وجه المصالحه می باشد و صحبت از مسدود بودن آن در میان نیست.

بعلاوه، اینکه ادعا شده آمریکا هرچه پول در اختیار داشته به دیوان داوری پرداخت کرده است، صحیح نیست. هنگام آزادی گروگانها، ایران توافق کرد قسمتی از وجوه نقدی مسدود شده خود در آمریکا را برای تسویه بدهی های آن برای وامهای سندپکایی، بدهی های بانکی و نیز دعای که قرار بود به دیوان ارجاع داده شود، مصرف گردد. اما مطلب این است که هنوز قسمتی از وجوه ایران در آمریکا می باشد و آزاد نشده است (مانند مسانده صندوق خریدهای نظامی، یا وجوه ضمانت نامه های بانکی). بالاخره، وجوه دیپلماتیک که متعلق به نمایندگی سیاسی ایران در آمریکا است. حتی سفارت خانه و کنسولگری های ایران در آمریکا و اموال منقول آنها نیز در اختیار دولت ایران قرار نگرفته است.

ساختار امنیتی خلیج فارس

معاون وزیر امور خارجه آمریکا در اظهارات خود به تفصیل ساختار امنیتی منطقه و نقش آمریکا در آن را برای اعضای کمیسیون تشریح کرد. او با اشاره به دیدار اخیر خود از منطقه گفت که در سفر اخیر به منطقه فرصت مغتنمی فراهم شد تا از نزدیک با دوستان خود در خصوص مسائل مهمی چون امنیت منطقه تشریح مساعی کند. او گفت که در این سفر متوجه شده است که هنوز اعضای شورای همکاری خلیج فارس نسبت به مقابله با خطرات تهدید کننده صلح و امنیت منطقه مصمم اند. بعلاوه، وحدتی که موجب آزادی کویت

شد، همچنان مستحکم و پابرجاست. تقریباً تمام کشورها نسبت به ماهیت تهدیداتی که در منطقه با آن مواجه اند، اتفاق نظر دارند. آمریکا همچنان با اعضای شورای همکاری در جهت مهار تهدیدات ناشی از ایران و عراق همکاری می کند. البته، «مهار» به تنهایی کافی نیست؛ زیرا فقط نمایانگر یک بعد قضایاست. لذا آمریکا با همکاری دوستان خود در منطقه باید یک نیروی بازدارنده قوی برای مقابله با کسانی که امنیت یا ثبات منطقه را تهدید می کنند، تشکیل دهد. در ارزیابی های اخیر استراتژی دفاعی آمریکا براهیت منطقه خلیج فارس برای منافع آمریکا تأکید شده و نیروی عمده ای برای دفاع از آن اختصاص یافته است. هدف آمریکا تکمیل تلاشهای امنیت جمعی کشورهای منطقه، نه جایگزینی آنها، می باشد. البته آمریکا باید ناراضی خود را از پیشرفت کند کشورهای عضو در تلاشهای امنیت دسته جمعی اعلام کند. رهبران شورا در اجلاس خود (دسامبر ۱۹۹۳) اعلام کردند که اقداماتی را برای تقویت همکاری بین خود تصویب کرده اند، آمریکا نیز مشوق حسن روابط داخلی اعضای شورا است. اما با وجود این، معتقد است که اختلافات آنها در خصوص مسائل بلند مدت نظیر درگیری های مرزی و غیر همچنان ادامه دارد و مانع از به وجود آمدن همکاری مفید تر بین آنها می شود. آمریکا طی مذاکرات خود با اعضای شورا بر ضرورت حل مسالمت آمیز اختلافات و اینکه اجازه ندهند این اختلافات مانع توجه آنان به خطرات اصلی ناشی از

دشمنان منطقه ای آنها شود، تأکید کرد. به هر روی، حل مسالمت آمیز اختلافات بین اعضا و نیز ادامه مذاکرات با آنها در خصوص مسائل امنیتی در تقدم برنامه های آمریکا در منطقه قرار دارد.

در این بخش از اظهارات معاون وزیر امور خارجه آمریکا نیز همیلتون سؤالاتی را به شرح زیر مطرح می کند:

همیلتون: تعهدات دفاعی آمریکا نسبت به کشورهای منطقه خلیج فارس چیست؟

پلترو: ما معتقدیم که خلیج فارس برای آمریکا یک منطقه استراتژیک است. ما با این کشورها موافقت کرده ایم که در مواقع بحرانی با آنها مشاورت کنیم و در مقابله با خطرات تهدید کننده به اتفاق هم اقدام نماییم. البته، باید توجه داشت که آمریکا بر اساس قانون اساسی و ملزومات آن عمل خواهد کرد.

همیلتون: آیا آمریکا متعهد است در مواقعی که آنها مورد حمله قرار می گیرند به دفاع از آنها بپردازد؟

پلترو: ما متعهدیم که در مواقع پیش بینی نشده در مورد نحوه کمک و همکاری با یکدیگر با آنها مشورت کنیم.

همیلتون: استفاده از واژه «حیاتی» از سوی شما بسیار جالب است. این واژه نسبتاً مهمی است.

پلترو: این واژه را نخستین بار کارتر در مورد منطقه خلیج فارس به کار برد.

همیلتون: آیا به نظر شما منافع حیاتی آمریکا در تمام کشورهای خلیج فارس نهفته

است؟

پلترو: بله، منافع آمریکا در منطقه خلیج فارس حیاتی است. این منافع عبارت است از: دسترسی به نفت و قیمت تجاری معقول. آمریکا و بسیاری از دوستانش به نفت این منطقه وابسته هستند، حتی وابستگی برخی از دوستان آمریکا به نفت منطقه بیش از آمریکاست.

همیلتون: البته، متوجه منظور شما هستیم؛ ولی آیا وقتی واژه «حیاتی» بودن منافع خود را در منطقه ذکر می کنیم به این معناست که به همان اندازه نیز تعهد در قبال منطقه داریم؟

پلترو: به نظر من جدی ترین شکل تعهد آمریکا در قبال منطقه چندی پیش (در جنگ با عراق) نشان داده شد و آن تصحیح رفتار متجاوز است.

همیلتون: بنابراین، تصور کشورهای منطقه این است که در صورتی که مورد تجاوز ایران و یا عراق و هر کشور دیگری قرار گیرند، ما به کمک آنها خواهیم شتافت؟

پلترو: به نظر من چنین تصویری در بین کشورهای منطقه وجود دارد. فکر می کنم چنین احساس می شود که این روحیه در بین کشورهای منطقه در جهت منافع آمریکا باشد، اما منافع آمریکا ایجاب می کند که از طریق همکاری با کشورهای شورا یک چارچوب امنیتی و بازدارندگی تدوین شود که از تحقق یک تهدید به واقعیت ممانعت کند.

همیلتون: البته، یکی از مواردی که ما را در جنگ خلیج فارس متعجب ساخت این

بود که به رغم تلاشهای ما برای تشکیل ساختار امنیتی، وقتی وضع بحرانی شد، عملاً آنها نتوانستند برای ۲۴ ساعت از خود دفاع کنند. آیا تصور می‌کنید که وضعیت امروز بهتر است؟

پلترو: بله، تصور می‌کنم که وضعیت قدری بهتر از گذشته باشد. البته تا کسب توانایی کامل راه درازی در پیش است.

همیلتون: پس از جنگ در خصوص تشکیل ساختار امنیتی منطقه گفتگوهای زیادی صورت گرفت. حتی صحبت از این بود که نیروی نظامی مصر در منطقه مستقر شود و نیروی دفاعی مشترک بومی تشکیل گردد؛ این طرح به کجا منتهی شد؟

پلترو: این طرح به جایی نرسیده است. صحبت‌های بسیاری در این باره بین اعضای شورا در جریان بوده، اما تا کنون به هیچ نتیجه‌ای نرسیده است.

همیلتون: وضعیت دشواری است. احساس می‌کنم همان طور که شما چند لحظه پیش اشاره کردید، کشورهای منطقه تصور می‌کنند اگر مورد تجاوز قرار گیرند، فوراً آمریکا به کمک آنها می‌شتابد. لذا در بین آنها احساس ضرورت تشکیل ساختار امنیتی و دفاع جمعی وجود ندارد.

پلترو: البته، ما تأکید کرده ایم که دفاع جمعی ابعاد مختلف دارد. یک بعد مسئله توانایی فردی کشورها در دفاع از خود و جنبه دیگر دفاع جمعی آنهاست و اینکه بتوانند با همکاری یکدیگر در مقابل متجاوز بایستند. همیلتون: آیا شما از نتیجه تلاش آنها

برای دفاع جمعی از خود ناراضی هستید؟
پلترو: بله و این ناراضی را به آنها منتقل کرده ایم.

اهراب و اسرائیل

در زمینه روابط دوجانبه بین اسرائیل و فلسطینی‌ها، معاون وزیر امور خارجه آمریکا گفت که در ۲۹ آوریل ۱۹۹۴، در پاریس دو موافقت‌نامه به امضای طرفین رسید و براساس آن، روابط دراز مدت اقتصادی بین آنها تقویت می‌شود. در ۹ و ۱۰ ژوئن کشورهای شرکت‌کننده در اجلاس «کمپسیون موقتی» مبلغ ۴۲ میلیون دلار جهت بهبود وضع اقتصادی مناطق مزبور تعهد کردند. این مبلغ با نظارت بانک جهانی مصرف خواهد شد. در زمینه روابط چندجانبه نیز طرفین موافقت کردند که در خصوص طرح‌های مشترک، بویژه در زمینه ارتباطات، مبارزه با تروریسم، مسائل فرهنگی و غیره با یکدیگر همکاری کنند. بعلاوه، آمریکا مصمم است مذاکرات اسرائیل و سوریه را در سال جاری به نتیجه رساند. در این مورد نیز پیشرفت‌های قابل توجهی حاصل شده است.

تحولات یمن

معاون وزیر امور خارجه آمریکا در خصوص تحولات یمن اظهار داشت که هم قبل و هم بعد از انعقاد پیمان اتحاد دو یمن، آمریکا همواره مشوق حل اختلافات از طریق مذاکرات سیاسی بوده است. آمریکا معتقد است که حل اختلافات بین طرفین هنوز

امکان پذیر می باشد. آمریکا مخالف ایجاد وحدت از طریق اعمال زور است. به همین دلیل، با تصویب قطعنامه ۹۲۴ شورای امنیت موافقت کرد. این قطعنامه طرفین را به مذاکره، آتش بس و نیز توقف ارسال اسلحه از خارج دعوت می کند. نماینده ویژه سازمان ملل متحد اگر حضور نیروهای بین المللی را در یمن ضروری تشخیص دهد، آمریکا نیز با اجرای این طرح در چارچوب جامعه عرب و یا کشورهای اسلامی موافقت خواهد کرد.

عراق

معاون وزیر امور خارجه آمریکا در خصوص وضعیت عراق گفت که تا این تاریخ به اعتراف همه اعضای شورای امنیت، عراق به قطعنامه های سازمان ملل متحد عمل نکرده است. از این رو، تحریمها همچنان ادامه خواهد داشت. در عین حال، همچنان تلاش می شود شرایط مردم بهبود یابد. بدیهی است که وجود دولت جدید در بغداد می تواند صلح را برای مردم به ارمغان آورد. با محترم شمردن قطعنامه های سازمان ملل از سوی عراق، آمریکا نیز برای رفع تحریم آماده خواهد بود.

مصر

معاون وزیر امور خارجه آمریکا در بخشی از اظهارات خود وضعیت سیاسی مصر را برای اعضای کمیسیون تشریح کرد. او گفت که طی دو سال گذشته، بین نیروهای دولتی و اسلام گرایان درگیری هایی

وجود داشته که تبعات مخربی بر جهانگردی این کشور بر جای گذاشته است. با وجود این، تصور نمی شود که موجودیت حکومت مصر در معرض خطر باشد. در ماههای اخیر ما شاهد کاهش برخورد بین نیروهای دولتی و اسلام گرایان بوده ایم. همچنین مشاهده می کنیم که دولت مصر از طریق اقدامات امنیتی و اقتصادی و اجتماعی بتدریج بر مشکلات چیره می شود. در هر صورت، حزب اخوان المسلمین در دهه ۲۰ در مصر ایجاد شد. به عبارت دیگر، افراط گرایی مذهبی جز دائمی صحنه سیاسی مصر، بویژه در منطقه مصر علیا، می باشد. لذا باید انتظار داشت که هر از گاهی درگیری بین این نیروها و دولت اتفاق افتد. امیدواریم که تفوق بر این مشکل در رأس برنامه های دولت قرار گیرد. به هر روی، کاهش درگیری ها خود حاکی از کاهش خطر است و اینکه وضعیت مصر با ثبات تر می شود. البته، در این مرحله، هنوز معلوم نیست که دولت تا چه حد علاقه مند است برای فعالیت اخوان المسلمین محدودیت ایجاد کند. ظاهراً شواهد جدید حاکی از آن است که اخوان المسلمین به سمت اقدامات افراطی کشیده شده است و این خود موجب می شود که دولت حلقه فعالیت را بر آنها تنگ تر کند. البته، اخوان المسلمین درگیر فعالیتهای متنوعی است که لزوماً برای دولت تهدید کننده نیست.

منافع تجاری آمریکا در منطقه

به اعتقاد پلترو، اعمال سیاست اقتصاد آزاد ضامن منافع آمریکا و حفظ امنیت و ثبات

در منطقه است. شکوفایی اقتصادی در منطقه به معنای فراهم شدن امکان فعالیت تجاری آمریکا در منطقه است. از این رو، سفیران آمریکا در خاورمیانه موظف اند در جهت ترغیب سرمایه گذاری و تجارت تاجران آمریکایی در منطقه تلاش کنند و آن را جزو تقدمات برنامه خود قرار دهند. از جمله موفقیت‌های سال جاری این است که عربستان سعودی موافقت کرده ۶ میلیارد دلار از شرکت داگلس و بوئینگ و ۱۴ میلیارد دلار از شرکت ای. تی. ان. تی خرید کند. این معاملات نشان می‌دهد که چگونه همکاری با شرکتهای تجاری آمریکا موجب افزایش زمینه کار برای نیروهای آمریکایی می‌شود. بعلاوه، سفارت خانه های آمریکا در کشورهای خلیج فارس به طور مرتب در جهت کمک به سرمایه گذاران آمریکایی تلاش می‌کنند و تا کنون بیش از ۵۰۰ قرارداد در کویت (به ارزش ۵ میلیارد دلار) منعقد کرده اند.

آب در منطقه

خلیج فارس

شبه جزیره عربستان، منطقه ای کاملاً خشک است. اگر چه متوسط بارندگی در آنجا کمتر از ۱۲۵ میلیمتر در سال می‌باشد، ولی در صدد رطوبت بسیار زیاد است. کشاورزی در این شبه جزیره - به استثنای

کوههای عسیره، کوههای یمن و همان - بدون آبیاری امکان پذیر نیست.

خلیج فارس دریایی کم عمق است. ژرفترین نقطه آن ۱۱۰ متر و عمق متوسطش ۳۵ متر بوده و دمای آب خلیج فارس در تابستان به ۳۶ درجه می‌رسد. در سواحل کم عمق درصد تبخیر بسیار زیاد است. حجم آب این خلیج ۸۴۰۰ میلیارد متر مکعب می‌باشد که به دلیل تبخیر زیاد درصد شوری آن بیش از ۴ درصد برآورد می‌شود - که در سواحل جنوبی به ۷ درصد نیز می‌رسد.

از آنجا که خلیج فارس دریایی بسته است و شهرها و صنایع موجود در اطرافش نیز پس آب خود را به درونش می‌ریزند، در معرض آلودگی شدید قرار دارد.

رودخانه های فرات و دجله

رودخانه فرات در سراسر منطقه خلیج فارس و هلال خصیب مهم ترین منبع آب شیرین به شمار می‌آید. میانگین میزان آب دهی این رودخانه تقریباً ۳۲ تا ۳۸ میلیون مترمکعب در سال است.

از آنجا که سرچشمه های فرات در ترکیه قرار دارند و این رودخانه در مسیر خود از سوریه نیز عبور می‌کند برای کشور عراق مشکلات زیادی آفریده است، چرا که سرمایه گذاری های فراوان ترکیه و سوریه در زمینه بهره برداری از آب آن برای دولت عراق تنها ۸ میلیارد مترمکعب آب باقی می‌گذارد - هرچند سهمیه اش ۱۸ میلیارد مترمکعب می‌باشد. بیشتر آبهای رودخانه دجله که تنها به طور متوسط ۳۹ میلیارد مترمکعب از آن